

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2-50; pe 1 lună fl. 1.

N-rii de Duminică pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se încheiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE:

cu 1 fir garson: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nofrancate nu se
primesc.

Primejdia slavă.

(R.) Cât e de puternic Țarul Rusiei, și totuși caută să aibă și el prieteni chiar între suveranii unor state incomparabile de mici pe lângă întinsa împărăție rusească. Pentru-că nu e pe lume putere absolută, să poți zice că nimeni și nimic nu o poate slăbi. Și earăși nu este stat, fie el cât de mic, care într'un anume moment și prilej să nu poată folosi și el ceva. Ori să strice!

Data de ce și monarchii marilor puteri se bucură, când se pot lauda cu prietenia sinceră a unui popor fie chiar așa de mic ca cel român de pildă

Numai concetățenii nostri maghiari fac pe grozavii.

Ziarele și guvernele lor înțeleg întărirea elementului maghiar nu câștigând simpatii, aliându-se cu neamurile vecine, ci căutând să maghiarizeze pe concetățenii lor de altă limbă ori să-i împedecă în dezvoltarea națională.

Ear' propaganda aceasta o fac în același timp când recunosc, ba mai mult chiar: se alarmează de primejdia iminentă a slavismului, care-i mărginește la Nord și la Sud.

Chiar acum, din incidentul publicării raportului Societății Ceho-Slovace ziarele maghiare publică articoli alarmanți.

„A cseh Holubár“ — uriașul de pe vremea lui Mateiu — strigă ei, earăși ne amenință. Cehii au dat mâna cu Slovacii înspre perirea maghiarismului!

Și urgentează să se ia măsuri de apărare ori de îndreptare, că altfel vai și amar de viteaza semînție a lui Arpad.

Consecvența logică ar fi ca măsurile de îndreptare să le vadă în introducerea unui sistem de guvernare care pe Slovaci să nu-i înstrăineze de tot ce e unguresc. Să li-se facă viața cel puțin de suferit, pentru a nu-i sili să solicite ajutorul Cehilor; ori așa de plăcută, încât nici chiar ademenirile să nu-i clatine în devotamentul lor pentru legile ungurești.

Pentru-că desigur, dacă guvernul nu le-ar face Slovacilor zile amare, ei nu s'ar duce în Boemia. Copii lor ar învăța la universitățile ungare și pe la măiestri și negustori din patrie.

Ei, dar' purtătorii cuvântului decizează în viața publică ungurească altfel înțeleg lucrurile. „Budapesti Hirlyap“ (de la 2 Februarie) strigă să fie pedepsiți Slovacii cari primesc ajutoare de la Cehi: tinerilor de pildă să nu li-se nostrifice diplomele! Bine, că nu zice ca celor ce au învățat meșteșug între Boemi, să nu li-se dea drept a deschide atelier ori negustorie în Ungaria!

Mai mult chiar: toate ziarele ungurești strigă după „állami rendőri beavatkozás“...

Va să zică, chestiuni economice politice și sociale d'o natură atât de gingașe și importante în același timp,

presa maghiară crede, că trebuie să se resolve pe cale — polițială, cu „Mihaszna András“-ii.

Ori pe cale de intervenție diplomatică: prin ministerul de externe să li-se trimită adecă Cehilor poruncă să nu mai scrie cu simpatie despre durerile Slovacilor, să nu se cutremure când aud despre prigonirile guvernelor ungurești, să nu mai primească în satele și orașele lor pe Slovacii cari își caută acolo adăpost de potopul șovinist ori de sărăcia adese-ori meșteșugit trimisă asupra lor.

Ear' la ideea aceasta ajunge numitul ziar unguresc așa, că după al lui părere și agitațiunilor românești așa li s'a pus capăt: s'a interven. la București!

Cătă nerușinare. Să-și închipue ziaristii maghiari și obștea educată de presa șovinistă că Ungurii au atâta putere în cât să poată porunci și în București.

Ce să ne legăm însă de nerușinarea aceasta, când atâta vreme frații de ai noștri jurau pe cer și stele că noi și cauza întreagă am fost „vânduți“ în București!

„... azi mișcarea națională română este liniștită, ca valurile potolite ale mării“...

Așa scrie „B. H.“, povățuind guvernul să intervină și pentru potolirea Slovacilor.

Fapt-e, că azi mișcarea nu aruncă valori.

Ori dacă aruncă, sunt valori furi-oase ale fraților contra fraților, atât aici, cât și dincolo. Politică de partid pretutindeni și la toate ocaziile. Chiar zilele aceste, un ziar conservator a publicat „desveliri“ precum că și dl V. A. Urechiă ar fi tot un „trădător“: i-a vândut pe frații din Macedonia. Ear' din incidentul Bolcaș, după ce studenții universitari au protestat Duminică trecută în contra prigonirii de la Oradea, s'au apucat să atace Liga, în cât „Drapelul“ se simte îndemnat să-i dojenească, ear' din așa zisul comitet național studentesc, o parte a demisionat pentru „purtarea inconsecventă și nedemnă“ a colegilor cari au „arangiat“ protestarea, începută în sala Dacia, și terminată la locuința unui corifeu conservator.

De altfel studenții fac și ei ce au învățat de la corifeii Ligei, căci unii dintre aceștia au inventat „trădarea“, doar' naționalistul domn Ioan Grădiștean declama studenților despre „trădare“, așa că patrioții nu puteau să fie nici între studenții de Duminică de cât cei cari au ținut discurs înaintea unor lachei, cum cetitorii noștri vor ceti că s'a întâmplat, în altă parte a ziarului nostru.

Se înțelege: câtă vreme înțelepții noștri heghemoni continuă a „mânui“ chestia naționalităților în sensul de până acum, ear' la noi acasă și dincolo, în regatul liber, atât cei chemați cât mai ales cei nechemăți „fac politică națională“ descoperind și „desvelind trădători“ unde nu sunt, toate primejdiile cresc, și îndeosebi primejdia slavă crește.

D'ale lui Ieszenszky. După ce alaltăieri i-a speriat cu primejdia slavă, ieri Ieszenszky a trimis veste în toate centrele ungurești că naționalitățile aliate vor ține în curând congres la Budapesta ori în — Oradie. De ce nu chiar la — Turda? Așa ar fi hoțârit comitetul naționalităților. După câte știm, comitetul acesta nici nu s'a mai convocat de când cu publicarea procesului verbal în foile ungurești. Dar' nici din programul stabilit atunci nu s'a realizat un singur punct.

Noue consulate române. „Pesti Napló“ de la 3 c. scrie și după el reproduc celelalte ziare din Budapesta, că guvernul României va înființa în curând consulate la Brașov și Timișoara.

Un complot polon. Se scrie din Varșovia

„Aici s'a descoperit un întins complot, organizat de Polonii naționaliști. S'au făcut o mulțime de arestări și perchiizițiuni care au dat peste hărții compromițătoare, care s'au sequestrat.“

Germania-Jună.

(1830—1848)

Luft, Luft in den Massen!...

Gutzkow: Nero.

XII.

Deja în direcția aceasta Heine se deosebeste esențial de Börne. Născut (probabil) la anul 1797 în Düsseldorf.)

Heine a fost de timpuriu răsfățat de societate, în mijlocul căreia s'au formulat principii aristocratice, dar' ideale privitoare la libertatea socială și politică, aprobând perfect sistemul monarhic și manifestând totdeauna oroare față de vederile democratice sau comuniste chiar. La dezvoltarea lui în direcția aceasta a contribuit desigur foarte mult și cultul lui Napoleon, introdus în familia Heine. Poetul a și rămas în viața întreagă mare admirator al lui Napoleon, — lucru ce i-se pune la răvaș din partea criticilor germani, cari și acest entuziasm îl iau drept ură față de Germani. Tot în acest cerc de idei își are temeiul admirația lui Heine pentru Goethe. Pe la 1821 Heine făcea parte din acel cerc de literați în Berlin, cari se adunau în saloanele cunoscutului mecenas al literaturii și artei germane Varnhagen și a renumitei lui soții Rahel Levin, și cari literați nu făceau altceva, decât discutau cu admirație asupra operelor lui Goethe și făceau propagandă pentru menținerea popularității lui.

Deosebirea aceasta de principii între Heine și Börne s'a văzut mai ales după-ce ambii sau espatriat, pentru a se sustrage de la șicanele, cărora erau espusi pentru activitatea lor liberală, stabilindu-se la Paris îndată după încetarea revoluției din Iulie 1830 când deja ambii aveau mare reputație literară.

Școala lor era același. Să se folosească de libertățile dănuitoare în Franța și să strecură de aci ideile reformatorice pe pământul Germaniei.

Heine căuta să-și ajungă scopul bătând saloanele aristocraților și lămurind această lume asupra stărilor germane, pe când Börne își validă spiritul democratic. „Börne ura pe aristocrați — scrie Brandes — pe când lui Heine li impuneau“.

Börne se simțea fără patrie în aceste saloane, dar' se simțea bine de tot în societatea democratică a meseriașilor compatrioți, în adunările germanilor emigrați, unde făuriau cele mai temerare planuri și

*) Despre nașterea lui Heine există diverse păreri.

Eu am scris în privința aceasta un articolăș de orientare în „Familia“ din 1898 pag. 21.

adunau parale în scopul diferitelor întreprinderi politice... Văzând această activitate a lui Börne, ne putem esplica fondul următoarei observațiuni din memoriile lui: „Străinătatea a devenit patria Germanilor, căci numai acolo au drepturi civile pe când în patrie trebuie să se supună legilor țării, trebuie să vadă, să audă și să — tacă („Aus meinem Tagebuche“ pag. 28).

De aci din străinătate au slujit ambii patria lor prin activitatea lor jurnalistică, împărțită în două: informând pe Germani asupra stărilor din Franța și pe Francezi asupra stărilor germane.

Opera de căpetenie a lui Börne a fost „Scrisorile din Paris“ *) al căror conținut etic le-a făcut monumentale. Nu prin forma lor esteroară, sau estetică, ci prin fondul bogat în idei, cari toate prindeau rădăcină în masa poporului, având rezultatul schintei ce cade și aprinde. În aceste scrisori el spune poporului, cum aproape Europa întreagă s'a eliberat, arată mișcărilor Polonilor, Elinilor, Spaniolilor și învingerile Francezilor prin revoluția din 1830; — numai Germanii stau cu mâinile în sîn „purtând livree de servitori ai stăpânilor absolutiști...“

Le stigmatizează servilismul și îi îndeamnă să se trezească, să cuceze totul, se aleagă între moarte și învingere, căci — vor învinge. Suveranitatea poporului mai presus de toate, — eată ținta la care poporul german trebuie să străbată.

Astăzi încă, cetind acele scrisori, vedem spiritul lor revoluționar. Găsim, că prin ele un cap deschis și o inimă mare glăsuște către un popor oropsit. Fărăste însă, că nu e jurisprudent profund autorul acestor scrisori, nu e bărbat de stat cu program și sistem ci un predicator înfocat al imnului libertății, bărbat pătruns de mari iluzii și idealuri:

Ear' Heine?

Heine a fost incontestabil poet revoluționar, dar' mai mult poet ca bărbat politic. Pe când Börne prin fondul scrierilor sale apăsa în cumpăna opiniei publice, Heine cucerea prin formă, atât prin poezia sa tendențioasă dar' captivantă, cât și prin proza cea admirabilă, prin stilul „sărat“ epigramatic.

În fața multor învinuiri de inconsecvență politică, Brandes dă o explicație foarte exactă a politicii lui Heine, când zice: „Heine a fost mare propagator al libertății, dar' totodată și aristocrat, căci principul lui era, ca genul să fie recunoscut de conducător și stăpân“...

În Paris Heine a scris afară de „Die romantische Schule“ (1836) și „Atta Troll“ (1892), despre cari am vorbit mai sus, — 4 tomuri proză, intitulată „Salon“, în cari tractează asupra stărilor culturale și mai ales religioase din Franța. Aceste se disting nu tocmai prin cele mai bune calități ale lui Heine, ci prin frivolitatea observată îndeosebi în chestii de religie. Aceleași calități în „Florentinische Nächte“. Într'un ton mai serios se prezintă studiul lui asupra religiei și filosofiei în Germania. Humorul și satira ies la iveală în fragmentul novelistic „Rabbi von Bacharach“ și în memoriile sale: „Cartea Le Grand“. — Amintim aceste numai pentru a se vedea neobosita activitate a lui Heine după expatriare.

În direcția politică a scris între altele „Deutschland ein Winternächchen“, o poezie în 27 capitole. În aceasta își descrie impresiile din călătoria făcută prin Germania după 13 ani de „exil“. — impresii în cari Heine fără nici un scrupul flagelează stările din Germania. În fiecare orăș găsește câte un moment ridicol, moral fals, domnia ipocrisiei, tendențe politice ridicole prin stăpânirea reacțiunii asupra poporului. Aceste neajunsuri poetul le povestește cu multă satiră lui — Barbarosa, Dante și altor figuri istorice apuse, ear' pentru a le scoate mai drastic în relief le aseamănă cu stările din Franța, ear' comparația iasă, firește în defavorul Germaniei.

Această poezie, privită din punct de vedere

*) Vezi Börne: Gesammelte Schriften. Ed. Reclam. Band III.

șovinist german și nesocotind împregiurarea, că sarcasmul era forța Germaniei-June, conține destule motive antipatriotice, în fond însă ea nu este decât lupta opozițional-iberă în contra situației ce li s'a creat Germaniei prin politica reacionară. În contra multor denunțări și za'omnii, Heinrich Laube, tovarășul de muncă al lui Heine, care cunoștea iubirea pătimașă a acestuia față de tot ce era german, a scris o frumoasă apărare din incidentul morții lui Heine. Spunând cu câtă tenacitate și entuziasm reprezenta Heine chestiunea germană în societatea din Paris, Laube scrie: „Nici când interesele germane n'au fost mai voiniceste apărate ca de Heine, în discuțiile sale cu Francezii. La asemenea ocazii nici când nu-i lăsa în îndoială, că are inimă perfect germană...”) La Heine mai mult ca la ori care dintre tinerii germani se potriveau cuvintele lui Börne: „mânia pe buze, ear' în inimă iubire față de popor”. Este deci foarte îndreptățită cererea din urmă a lui Heine: „Să mi se pună o sabie pe sarcofag, căci am fost un brav soldat în lupta de eliberare a omenirii”.

După Börne și Heine cel mai valoros luptător național a fost Carol Gutzkow. „Ein Mittelding zwischen einem zergliedernden Kritiker und einem Poeten”, — îl numește Brandes, fiind că și el, ca și ceilalți factori ai Germaniei June s'a afirmat în diferite genuri literare: în critică, novelă, roman și dramă.

O scriere a lui, foarte caracteristică pentru felul cum acești scriitori își ascundeau tendințele revoluționare — scriere altcum din punct de vedere artistic neînsemnată — este tragedia „Nero”. Gutzkow descrie în aceasta timpurile de sub dominația faimoasă a împăratului roman de acest nume ca fiind identice cu stările actuale din Germania. Face aluzii la nedeamna deosebire între popor și stăpânitori, arată lingusireg. conducătorilor politici (în dramă numiți senatori) față de stăpân. dovedește că virtutea acestora este un fals pretext pentru săvârșirea de cruzimi. În schimb dă un program de idei și de luptă, „să urască tirania”, să disprețuească „spiritul de gașcă”, în artă și în viață, în stat cât și în familie să restabilească adevărul. *Iulius Vindeca*, o figură măreață din această dramă, (figura ce reprezintă vederile autorului) redă aproape întreg programul Germaniei-June în următoarele:

„Der Einzelne ist nichts; durch Geisteskraft Wird diese böse zeit nicht aufgerafft. Wir müssen uns zusammenscharen Was einem nicht gelingt, glückt ganzen Paaren”. **)

Și într'alt loc, meditând asupra greutății cu care eluptă libertatea unui popor, — asemănându-o cu soarta lui Prometeu — zice:

„O schwere, shwere Zeit, O Räthselz it o Prometheus, Bald stirbst du ohne Herz und Leber An deiner innern Zweifel Bande”. . . (pag. 42).

Se îndoaie adecă Gutzkow, că o să ajungă a-și vedea liber poporul din care făcea parte, dar' totuși a fost fericit a ajunge zilele de mare ale națiunii sale. Pe când Heine și Börne au murit mai de timpuriu, cel dintîiu la 1856, ear' Börne deja în 1837. — Gutzkow a trăit până la 1879, adecă încă târziu, după ce Bismarck și Wilhelm I. au realizat idealurile Germaniei June.

Aceasta ar fi în puține trăsături activitatea Germaniei June și precedentele ei. Asupra fiecărui dintre cei 10 scriitori osândiți de Bund-Flagul din Francfort ar fi încă multe de spus, dar' în fond toate cad sub punctele de apreciere ce am spus.

Nu putem însă sfinși fără a aminti și câteva greșeli atât tactice cât și principiale în activitatea lor, greșeli cari atfel toate sunt clixuri ale îperzelului săvârșit cum am zice în toilul luptei. Astfel ei propagau idei revoluționare, atacau cu deosebire sistemele politice, dar' din când în când atacau și noima statului peste tot. Ei loveau în religia catolică, dar' adeseori predicau și cele mai obscene eresuri. Heine mai ales, care strict luat n'a avut nimic cu convingerea

*) Ein ungedruckter Aufsatz Laube's. „Deutsche Revue“ din 1837 pag. 465. O schiță biografică foarte bună asupra lui Heine.

**) K. Gutzkow: Nero. Tragoedie. Stuttgart 1837.

nici uneia dintre confesiuni. — a fost unul dintre cei mai adicți panteiști și propagatori ai *St. Simonismului*. Pledau pentru emanciparea femeii, dar' combăteau ici-colo și rațiunea căsătoriei și a sfințeniei conjugale. Evident că scrierile în cari asemenea principii predomină, sunt cele mai slabe și lipsite de ori-ce efect. Explicația firească a aceor devieri este dată în perfecta libertate de gândire, ce această grupare literară își luase drept punct de plecare.

Aceste devieri nici n'au să tragă în cum-pănă la o justă apreciere a acestor bărbați, cari prin activitatea lor literară și politică, prin vecinicia lor negare și scepticism, prin sarcasmul cel necruțator, prin marele stoc de idei au avut adăncă și absolut binefăcătoare influință asupra poporului german. Acest adevăr — deși deocamdată contestat de o parte a criticei germane — face ca Germania Jună să fie una dintre cele mai interesante grupări literare și vrednică de atenția noastră.

București.

Marie Chendi.

Cum se compromise mișcarea națională.

În numărul său dela 20 Ianuarie v. ziarul „Drapelul” (din București) a adus un articol în care și exprima regretate pentru unele lucruri plate cu prilejul căutării de „protestare” ce au purtat studenții din București după înecă trecută.

Făcea între altele, că tonul îl conducea un domn Cancicoff, care de vre-o trei ani nici n'a plătit cotizația la Ligă. Se cerea apoi ca „Liga” să fie dată eară studenților, căci bărbații politici au compromiso. „Drapelul” relatează însă că studenții membrii la Ligă abia sunt 10—15.

Ear' cât despre felul cum înțeleg d-nii studenți să refacă Liga compromiso, „Drapelul” publică următoarele șire adresate presidentului comitetului național studențesc:

Domnule president,

Fată cu purtarea inconsecvență și nedemnă ce au avut unii din membrii comitetului național studențesc la manifestația de Dumineca trecută, vă rog să binevoiti a-mi primi demisiunea din acel comitet pe următoarele motive, cari formează obiectul acelei inconsecvențe:

a.) S'a atacat Liga dela tribună în sala Dacia;

b.) S'a manifestat prin fața clubului conservator;

c.) S'a manifestat la locuința d-lui Filipescu și s'a ținut un discurs lacheilor d sale de către un membru al comitetului.

Sunt sigur că d-voastră recunoașteți că aceste trei puncte n'au format absolut de loc obiectul hotărârilor luate în ședința comitetului național, ținută cu două zile înainte zilei hotărâte pentru manifestație.

Vă urez spor și glorie pe noua cale ce ați croit comitetului național și pe care ați început deja a îndruma idealul neamului românesc.

Veți reuși!...

Toma Dragu.

Oficioasa noastră.

În numărul prim din „Biserica și școala” a. c. se publică o esențială schimbare, dl Dr. G. Proca profesor semin. ocupă locul de redactor al Rev. D n A. Hamsea.

Pentru orientare expun pe scurt și fără incunjur ce am dori noi de la noul redactor ca foaia să fie abonată de toate parochiile și cetăți cu interes de publicul român care se interesează de soarta bisericii și a școlii.

Foaia să fie puțin mai națională întru cât biserica noastră poartă și acest epitet.

Să publice și atari corespondențe, cari deși n'ar conveni dlui redactor dar' sunt de interes pentru bis. și școala noastră.

Nefăcând politică, să apere cu energie interesele bis. și școlii contra politicianilor cari pe furis subminează la tesaurul moștenit de la străbunii noștri.

Să fie interpretul fidel al Ven. consistor, nu a bunăoară, foaia publică și indegetează

calea și mijloacele prin cari preoțimea și învățătorii nostri pot să ajungă la o mai bună soartă, ear' de altă parte Ven. Consistor reduce salariul unui sau altui învățător contra statutului organic și a tuturor rînduieților noastre de până acum.

Să apară din când în când câte un supliment, mai ales când publică sumedeniile de studii pedagogice, precum și în sezonul concurselor și a spiritismului.

Dogmele noastre fiind lucruri pozitive, să pună mai mare pond pe predicile de cuprins practice, și să ne țină puțin în curent cu momentele mai însemnate din viața bis. și școlară din diecesa Caransebeșului și archidieceasă.

Să arate însemnătatea fondurilor de bucate, societățile de înmormântări, o societate de înmormântare sau asigurare pe viață a tuturor preoților și învățătorilor din diecesă și alte multe afaceri de această natură ar fi bine să le sulezeze, și apoi credem că va fi abonată și cetită cu interes de întreg publicul român. Se schimbă și se vor schimba multe în diecesă și ar fi de dorit ca și foaia noastră bisericească să se schimbe barem la față.

Presbiterul.

banda e foarte mare. Iată pe ce căi stie să se îmbogațască Ungurii din Szentes.

Incendiu mare a pustiit comuna Nagy-Bobrocz. Au ars vre-o 300 clădiri, între ele și edificiul poștei, unde erau în casă 20.000 fl. De asemenea s'au găsit a doua zi 17 cadavre de oameni arși.

În contra orașului Fiume. Guvernul maghiar a adus jertfe de milioane pentru-ca orașul Fiume să devină cât să poată de unguresc. Din ce s'au întărit Ungurii în Fiume, din ce străinii și în deosebi Sărbii și Dalmatiani au început a nu mai sta în legături comerciale cu flumanii, ba în Bosnia și în Dalmația s'a pornit o mișcare, ca toți articii de transport întru cât se poate să nu fie trimiși pe la Fiume, ci pe uscat. Căile ferate austriece încă le stă în ajutor celor două provincii căci au făcut enorme reduceri în tarifa transporturilor. Eată unde duce șovinismul unguresc. Ruinează și comerțul orașului Fiume prin împeștrărea lui cu toate lapădaturile de funcționari și de împiegați dela subvenționata „Societate de navigație”.

Sfințire de biserică în 27 Dec. a trecut s'a sfințit biserica din Fadimac, cottul Caras-Severin. A luat parte la sfințire o mulțime de popor din Fadimac și împrejurime. Cântările le-a executat corul din Teregovistra sub conducerea harnicului Ioan Danciu. Biserica e foarte frumoasă și sunt vrednici de laudă Românii din Fadimac, că deși coplesți de coloniștii Unguri, pentru care li s'a luat pășunatul, totuși au adus atâtea jertfe, ca să-și vadă zidită biserica. Vrednicia de căpetenie i se vine dlui părinte Alexandru Popovici. Actul sfințirii l'a condus dl Lucian Șepetian, paroch în Chisăteu, asistat de preoții Mateiu din Bara, Morariu din Secuș, Crașovan din Băba, Carabaș din Balint, Groza din Costeiu-mare, Aurariu din Cutina, Capitan din Cladova, Danciu din Teregoviste, Ioaneș din Beneecul român și preotul local Alexandru Popovici. Predica a rostit o dl Șepetian. După sfințire a urmat prânzul comun.

Unul care a fost față.

Din Lipova cu data de 30 Ianuarie primum următoarele:

Onorabilă Redacțiune!

Poporul român în totdeauna stie a prețui pe cel ce merită stima. Rog a bine voi, înprețuită-Vășfoale, publica puținule șiruri prin cari voese a face cunoscut cât de iubit și prețuit este parochul Dl Terentiu Oporeanu de Lipoveni.

Fruntașii poporului din Lipova, aproape 10) de români, s'au prezentat Duminecă la locuința bunului preot Dl Terentiu Oporeanu spre a-l întreba despre cauza depărtării sale din Lipova, — viu constatând adunații, că pentru întreaga comună depărtarea lui e pagubicioasă. — Cei adunați au început deja a face tot posibilul ca iubitul lor preot asigurându-i să o mai bună dotațiune să rămână și mai departe al nostru. — El au fost pasporul cel bun carele și sufletul și l'a pus pentru oi.

Stimătoriu

Aurel Saviciu.

Hymen. Duminecă în 24 Ianuarie (5 Februarie 1889) la oarele 11 a. m. se va celebra cununia dlui Vasile Vățian, fiul harnicului preot dl Andrei Vățian din Băba, cu domnișoara Lucreția Neagotă din Gavoșdia. Felicitările noastre!

Petrețere. Tinerimea română din Oradea-Mare arangiază Concert Impreunat cu dans la 23 Februarie 1889. st. n. în sala cea mare a hotelului: „Arborele verde” pentru ajutorarea tinerimei studioase din Oradea. Arangeri: Alexandru Aciu, Cornel Antai, Isaia Ardelean, Cornel Bejan, Ioan Boros, Leon-tin Boros, Alexandru Beniczky, Lucian Bolcaș, Alexiu Boțoc, Alexandru Bretan, Cornel Budincian, Emil Coste, Ioan Ciordaș, Victor Cret, Nicolau Dițiu, Vasile Ghetie, Clemente Hosszo, Iosif Iacob, Cornel Ianu, Nicolau Köváry, Demetriu Lazcu, Iuhu Luchiciu, Iosif Maiorescu, Iustin Marșeu, Augustin Mircea, Dr. Cornel Nesiu, Vasile Nicoruța, George Novacovicu, Aurel Petrovicu, Iustin Petru, Alexandru Pop, Avram Pop, Silviu Pop, Dr. Nicolau Popovici, Nicolau Popovici, Nestor Porumb, Drd. Stefan Rozvan, Alexandru Rocsin, George Rocsin, Nicolau Schiau, Eugen Simonca, Dușan Spărios, Mihai Spă-

Hoție la bancă ungurească. Servitorul Bugyi József dela banca ovreo maghiară din Sătmar se vede că invidioasă hoție săvârșită de directorul Pless dela „Első Aradi.” Servitorul Bughi a furat preste 200 de obiecte din despărțământul ipotecar și ca să nu fie prins cu ocuarea cea mică, le-a valorat nu în Sătmar, ci în alte orașe. Servitorul era bine plătit. Cu toate astea a gândit să facă și el, aceea ce alți domni, mai mari ca el, au făcut. Dacă tot așa o pățesc băncile ovreo-maghiare, atunci ne putem culca pe-o ureche din partea băncilor ovreo maghiare, care în vremea din urmă să sporească ca ciupercile.

Falsificatori de bani cu grămada. În Szentes au fost deținuți 70 de inși, care au fost prinși că fabrică bani. Întră ei e și un fotograf. Cercetările se urmează căci

rios, Coriolan Steer, Dr. Iuliu Suciu, Ioan Suciu, Desideriu Tempeluan. Inceputul precis la 7 ore seara. Prețul de intrare pentru persoană 2 fl., pentru familie 5 fl. Suprasolvi- rile generoase se primesc cu multumită la adresa casarului Cornel Iancu (Păvel utca 380) și se vor cuita pe calea publicității. În pauză se va juca: „Călușerul și Bătuta“. *Program: 1. „Iată ziua triumfală“* esec. de corul tinerimei. 2. a) „Aria Santuzzei“ din opera „Cavalleria rusticana“ de Mascagni; b) Canzonetta din opera „Salvator Rosa“ de Carol Gomes; c) Cântări românești (Potpouri), cântate de Dșoara Valeria Pop, accomp. pe pian de Dșoara Virginia Gal. 3. „Biletul“ monolog, după Berr de Furiq de H. ralam G. Lecca, predat de Dșoara Veturia Pap. 4. „Doina doiniță“ de J. Vorobchievici esec. de corul tinerimei. 5. a) „Le rossignol“ de Fr. Lisz; b) „Gavotte; Musette“ de E. d'Albert c) „Cimpoiul, — capriciu“ de I. Mureșan esec. pe pian de Dșoara Virginia Gal.

Fidanțare. Amabilă fiică a dlui învățator din Nădlac, Samson Lugojan, dșoara Rosalia Lugojan, s'a fidanțat cu dl Simeon Bulc ales preot în Șomoșcheș. Felicitările noastre.

Camera industrială a Săcuilor a așezat prin diferite orașe 370 de copii. Ei au fost dați la învățatura celor mai rentabile meseri. Cheltuețile de drum ș. de primire toate le-a purtat Camera.

Cavalieri de — codru. Negustorul Hirsch din Debredin a bătut cu biciușca pe inspectorul de dare Papp, tot din acel oraș Bătăia s'a dat în amiaza mare.

Omor în bal Cavalierul Bottlik Lajos din Gödöllö a fost osândit la 4 ani temniță. Pricina la osândă a fost faptul, că Bottlik a omorât pe un anumit Nagy János. Amândoi d'odată chemaseră la joc o fată. Această a ales pe Nagy. Bottlik într'atăta s'a supărat, că a omorât pe Nagy.

Român în Congo. Cercul publicațiilor militare din București va da, la iveală o serie de scrisorile unui oficer rom., Sever Pleniceanu, fost locotenent la geandarmeria din București, care s'a dus în Congo pentru a-și ocupa postul de șef al zonei de nord din districtul Cataractelor.

Moda Ilustrată a intrat în anul al III-lea. A apărut numărul 16 din Ianuarie cu un cuprins interesant și variat atât în ceea ce privește partea model cât și partea literară. S'a început publicarea unui interesant roman parisian „Roberto“ de Leon Barracand. Odată cu numărul acesta se împarte un supliment gratuit, care reprezintă un tipar croit de Talie Bolero, Ultima Noutate, în mărime naturală.

Din „Foaia pedagogică“ de sub direcțiunea distinsului profesor Dr. D. P. Barcinu din Sibiu dta. 15 Ianuarie v. c. a apărut Nr. 2 cu cuprinsul: Esamenile școlare, de Dr. I. Stroia (Urmare) Modele de lecțiuni: Mama și fetița, Poveste de Elena D. O. Sevastos, de Dr. P. Șpan. Informațiuni: Bibliotecii populare. Un nou mijloc de învățământ românesc. O invitație.

Croitori din greu. În comuna Bialovmuth din Rusia sunt 10 mii locuitori, cari toți sunt croitori. Bărbați, femei, copii, toți se îndeletnicească cu breasla croitorului, lucrând pentru magaziiile orașelor mari.

Krivány în temniță Nimic nou, numai publicul inventează câte toate. Instrucțiunea n'a început încă. Apărător și a lumii pe dr. Nemess din Aradul nou, care însuși numai luni va putea vorbi cu Krivány. Eri a fost să vadă pe mama și soția marelui hoț. Mama sa l'a rugat să exopereze ajutor medical, deoarece ce boala de stomac îl duce încă în mormânt pe Krivány. Ear' soția acestuia a spus avocatului, că îl știa întotdeauna om sirguincios și onest pe bărbatul său. Mama

nici acum nu crede că „bunul ei fiu“ să fie vinovat.

Cercetarea acum decurge mai ales pentru a se descoperi unde 'și va fi „plasat“ Krivány banii furați, căci e aproape peste puțină ca în 10 ani să cheltuiască peste 300.000 fl. (câte 100 fl. pe zi)

Cătră Palestina. Sioniștii au rugat pe Sultanol din Constantinopol ca să deo voie, ca să se așeze în Palestina 4 milioane de ovrei ruși. Rusia spriginește acțiunea sioniștilor numai să scape de Ovrei.

Atelier de pile și-a deschis, precum ni-se scrie, di Nicolae Ișan, măestru pilar în Sibiu. Dl Ișan este unicul român, în cât știm, care a îmbrățișat această breaslă de meserie, atât de căutată. Dl Ișan avându și atelierul propriu efectuește mărfuri bune, care reasute pile și respaie tocite. Un băiat român având vârsta de 13 ani, deplin sănătos și cunoscător de scrisoare și citire, poate fi primit ca învățacel la dl Ișan. Cu amănunte în aceasta afacere servește „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“.

Ajunși de o lavină. Cu data de 31 Ianuarie se telegrafiază din Graz: pe muntele Predel, unde se află o fortăreață militară, au fost ajunși și îngropați de o lavină 5 soldați și conducătorul lor civilist, ducând proviant acolo. Conducătorul și 4 soldați au reușit să răsbească afară, fiecare cu de la sine puteri, pe când cel al cincelea a fost scos din zăpadă după efortări de câteva ore ale celorlalți.

Se caută, pentru o cancelarie advocațională, un tiner român, jurist cen-surat, eventual doctor în drept.

Cei cari doresc să reflecteze, să se adreseze redacțiunii noastre.

Se recomandă, ca scriitor în cancelarie advocațională ori de alt soi, un tiner român. S'ar angaja în condițiuni modeste.

Preste 25 ani... Într factorii, cari au con-lucrat la rădicarea economiei de câmp și a grădinăritului, vedem firma comerciantului de semințe Mauthner Ödön, care în anul acesta își serbează al 25-lea an al existenței sale. Activitatea acestei firme pretutindenea a fost împărtășită de recunoștință, și ca să nu spunem mai multe, proprietarul firmei a fost distins cu Crucea de cavaler ordul Francis Josif, cu ordul Sânt-Ana (rusase) și cu crucea de ofițer al ordului național bulgăresc. Afară de astea, firma Mauthner e furnisor al Curței ces. reg. și de ani de zile furnisează semințele trebuitoare pentru palatele și moșiile din întreaga monarchie austro-ungară, ale M. Sale, mai departe e furnisor și al mai multor Curți de Regi, prințipi, archiduci și prinți. Dealtmîntreni semințele lui Mauthner au fost de 27 ori premiate în expozițiile din țară și din afară. Preț curentul principal iubilar — pe care firma, la dorință — îl trimite pe nimic și franco — e un adevărat Capodoperă, un bun călăuz în cultura legumilor, nu numai pentru îndigitarile nenumărate privitoare la culturile grădinei, ci și pentru chipurile terburilor admirabil succese. Cei mai caracteristic e, că prețurentul principal așa de luxoos nu e spre bagaba celui ce'l cere, că prețurile semințelor, luând în considerare bunătatea cunoscută și încrederea recondițioază, sunt cu mult mai iestiu, de cât în ori care altă firmă maghiară ori eter nă, ci își află esplicare în mare circulație a firmei Mauthner și e destul de interesant să se știe, că cheitueile amintitului preț curent împărțindu-se pe toate comandele, pe un mușteriu nu se vine mai mult de 3/4 cr.

Un candidat de avocat, care posedă și limba română și voște să facă practică estinsă, poate afla momentan aplicare, pe lângă condițiuni favorabile, în cancelaria subscrisului, adresându-se cătră mine.

Sânniclașul-mare (Nagy-Szent-Miklós), la 1 Februarie n, 1899

Dr. Nestor Opream
avocat.

Păziți-vă sănătatea! Tuturor celor-ce sufer de boale de piept, de boală de apă, de mistuire neregulată, dureri de stomac, de reumatism, guturai, dureri de ochi și alte boazie lăuntrice, apoi pentru boale de copii, se recomandă cu multă căldură medicamentele Kneippiane.

Se pot căpeta de-adreptul sau prin postă de la farmacia dlui Dr. Julius Schopper în Oravița (Krassó-Szórény m.)

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita apotecă!

Învitare la abonament

Decshidem prin aceasta abonament pe Quart. I respective semestrul I 1899 la

„TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

- Pe un an fl. 10.—
- Pe 1/2 an „ 5.—
- Pe 1/4 an „ 2.50
- Pe o lună „ 1.—

Pentru România și străinătate.

Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagini: cele 4 pagini ale foii de zi, plus un atlas popora de 4 pagini.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI.“

Repriviri economice:

Pe piața din Budapesta s'au dat la începutul săptămâni trecute mai slabe prețuri, dar cătră sfârșit s'au mai ridicat.

Pe piețele străine, marfa vândută n'a fost mai multă de cât în săptămâna precedentă; prețurile se suiră numai cu puțin.

Prețuri:

- Grâu: s'a vândut cu fl. 10.20—10.25
- Secară: „ „ „ „ 7.90—8.10
- Orz: „ „ „ „ 6.20—7.70
- Ovăș: „ „ „ „ 5.75—6.20
- Cucuruz (porumb) vechiu —5.60—
- „ nou 4.70—4.80

Pei lucrute:

- prima Einsatz-Terzen 10—13 Kl fl. 138.—140
- „ „ 14—20 „ „ 144.—148
- „ Zweisatz „ 20—22 „ „ 130.—132
- „ Dreisatz „ 20—24 „ „ 135.—138
- „ „ 25—28 „ „ 140.—142
- „ de bivol „ 28—32 „ „ 142.—144

Piața din Arad.

În săptămâna trecută cerealele nu s'a trecut siab. Prețul grâului s'a urcat cu 15—20 cr, ear' al cucuruzului: cu 10 cr. Atât la Arad cât și la Aradul nou s'au adus foarte multe cereale.

S'au vândut 600—800 m.m. grâu de câte 77—78 chile de greu cu 9 fl 60—9 fl 80 cr. (suta de chile). Secară n'a fost în piață. S'a notat cu 8 fl—8 fl 10 cr. Ovășul s'a notat cu 5 fl. 33—5 fl 40 cr. Orz, s'au vândut vre-o câteva cară cu 5 fl 80—6 fl. Cucuruz s'a vândut foarte mult și bine. Ce s'a adus n'a fost de ajuns pentru mulți cumpărători. S'au vândut 1000—1200 mm. cu 4 fl—4 fl 10 cr. — Spiritul rafinat în mare s'a dat cu 55 fl 75 cr., în mic cu 56 fl 75 cr., socotindu-se și 35 fl dare de consum după câte 10.000 litre.

CRISA.

Pe timpul celor patru zile de vacanță parlamentară s'a născut o nouă fază în negociările de împăciuire, anume opoziția, prin peana lui Horanszky a scos un nou document, earăși de 16 coale — dându-i numele „Declarațiune-răspuns“. În el opoziția nu mai face propoziții și contra-propoziții guvernului, ci, după o introducere lungă, în cari se laudă pe sine, înșiră, în cinci puncte ceea-ce guvernul „refusă“ a îndeplini din cererile opoziției; ear' în patru alte puncte Horanszky arată ce pretinde Bánffy ca condițiune de împăcare.

S'apoi face următoarele concluziuni:

„De oare-ce aceste pretensiuni ale guvernului ar da privilegiu numai la niște negocieri ce s'ar târăgăna pe timp imposibil de prevăzut, — opoziția e convinsă, că dela ea se cere pur și simplu capitularea; mai departe, că procedarea ministrului-president, abătându-se dela scopul și spiritul imputernicirii primite dela M. Sa, n'ar duce cătră realizarea unei înțelegeri pacifice, ci numai la realizarea nișuințelor ca să fie menținute stările de astăzi.

„Dacă, așa dar', dela începutul negocierilor, au trecut 22 zile „fără nici un rezultat“, nu este vina portideilor opoziționale.

Declarațiune-răspuns accentuează, că „numai viitorul ministru-president, a cărui persoană nu reprezintă continuarea fără-delegilor și volnicilor, poate fi în poziție să urmeze cu opoziția pertractările cu prospecte de succes și să stabilească condițiunile. Potrivit firei lucrurilor de-asemena numai viitorul ministru-president poate fi chemat și represintat întru aceasta a lua asupra'și răspunderea pentru invoiala de încheiat...“

Opoziția e convinsă, că în această atitudine a ministrului-president zace cauza că nici bunele intențiuni ale lui Széll Kálmán, care ia parte la negocieri la dorința expresă a M. Sale, n'au putut să se valideze într'acolo, ca el să poată îndigeta asupra modului posibili de descurcă, fără ca ministrul-president să intervină...“

„Astfel dar nu rămâne altceva a face decât ca opoziția să declare următoarele: menținându'și toată libertatea de acțiune, e gata să trateze și acum însă fără nici o amănare și pe bazele oferite deja ca astfel să se încheie o înțelegere și să se între în tratări mai ales cu un nou prim-ministru, spre a delermiina astfel o înțelegere desăvârșită.

ULTIME ȘTIRI

Explosie îngrozitoare.

Colonia, 4 Februarie.

Din cauze necunoscute, la Hang-Cian (în China) a făcut explozie o magazie cu praf de pușcă. În apropierea magazinei erau în tabără 1500 soldați, cu generalul lor. Se zice că toți au căzut jertfă catastrofei îngrozitoare. D'asemeni s'au pustiit casele din apropiere și cei 1000 locuitori dintrênsele.

Budapesta, 3 Februarie.

Cuprinsul ultimei enunțațiuni a opoziției elaborată de Horanszky, a fost comunicat azi înainte de amezi lui Bánffy, prin cei trei disidenti: Szilágyi, Csáky, Andrassy, dar' nu în scris, ca o copie a operatului, ci earăși numai prin viu grainu, în forma așa zisei „notă verbală“, ca și până acum în toate. Și această formă este înadins aleasă numai pentru a arăta lui Bánffy disprețul și neîncrederea ce îl păstrează opoziția.

Se vorbește mult, că între Széll și Bánffy nu e deplină armonie; elica Tiszaisztă chiar face glume pe față despre „misiunea“ lui Széll.

Mâne, Sâmbătă se duc la Viena: Bánffy, Fejérvári și Széll.

Pe Marti e convocată conferența partidelui guvernamental.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Redactor responsabil Ioan Russu Șiriani.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertese datorii vechi, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși s-au împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de imprumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe canete de 4% 4¹/₂ și 5%
pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de imprumut pe imobile și moșii 220 20—56

Szücs F. Vilmos

ARAD, Fânt Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Fondată la anul 1830.

COMPACTORIA LUI
ALOIS WELSER

în Arad, piața Libertății Nr. 3.

Se recomandă publicului românesc din Arad și jur.

Primește tot soiul de lucrări ce tale în specialitatea compactoriei. — Toate comanda se execută prompt și iute.

Prețurile cele mai moderate. 247 9—

Fondată la anul 1830.

„CONCORDIA“

societate comercială pe acții, Sibiu.

FILIALA ÎN FĂGĂRAȘ EN GROS ȘI DETAIL.

Depozite en gros Căneni (România) și Alba-Iulia.

Branșa de coloniale

Zăhar, cafele fine, delicatose de saison și brânzături de tot felul, chocoladă și cacao, ciaiuri (thea) veritabile și biscuits fini, precum și pesmeți, romuri veritabile de Jamaica și Cuba, cognacuri adevărate franțuzești și indigene.

Mare deposit de vinuri naturale indigene dela 40 cr litru în sus.

Vinuri veritabile de Bordeaux, Malaga, Madeira Oporto și Xeres, champagne franțuzească adevărată precum și indigenă. Liqueruri străine și din țeară. Țuică bătrână, sligoviță, tescovină și rachiu de trebere.

Mare deposit de făină de Bănat excelentă.

Deposit bine asortat de ape minerale.

Iere moi și proaspete. Iere roșii. Rahat de „Bellavista“. Halva. Luminări de ceară, stearină, parafină și sciu. Singurul deposit al fabricii de luminări și stearină Moessner & Mersing din Galați (România)

Branșa de textil și manufactură.

Mare deposit și bine asortat în țesături de in și bumbac, pichet, barchet de vară (de vară și de iarnă)

Garnituri de masă, serviete și prosoape.

Basmale veritabile de Irlanda. — Șifon Oxford, Creton Pânzături.

262 5—50 Bumbacuri de împletit, croșetat și brodat.

Lână răsucită și bircă.

Mătăsuri de cusut și brodat în colori veritabile dela Dollfus-Mieg & Co. Mühlhausen i/E, cea mai renumită din lume.

Cămeși pentru bărbați și pentru turiști Gulere mangete și crava'e

Mare sortiment de ciorapi pentru bărbați, dame și copii.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

Se primesc comande pentru următoarele lucruri:

Circulare și prețuri-curente

NOTE

Opuri și Broșuri

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului“ A. P. Barcianu Arad

Strada Aulich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci

P L I C U R I

Invitări, cărți de vizită, anunțuri funebre

Prețuri foarte moderate.

Ori-ce comande se efectuează prompt.